

Saksnr. 16/203

22.06.2016

Høringsnotat -

**Utvidet lagringstid for
opplysninger fra Tolletatens
skiltgjenkjenningssystem
(ANPR)**

Innhold

1	Innledning og sammendrag	3
2	Bakgrunn	4
3	Gjeldende rett	6
4	Praksis og tidligere høring.....	8
5	Departementets vurderinger og forslag	10
6	Utkast til endringer i tolloven	15

1 INNLEDNING OG SAMMENDRAG

Tolletaten startet i 2011 et pilotprosjekt med kameraovervåkning og automatisk kjennemerkegjenkjenning (skiltgjenkjenningssystem) på syv utvalgte grenseoverganger i Tollregion Øst Norge. Ordningen er nå permanent. Kameraene tar bilde av kjøretøy og av bildet avleses kjennemerket automatisk. Det registreres også enkelte opplysninger om passeringen, blant annet tid og sted. Informasjonen (kjennemerket) kobles mot lister med merknader fra Statens Vegvesens sentrale motorvognregister AUTOSYS, og det lages en liste med kjøretøy tollmyndighetene mener det er aktuelt å kontrollere. I statsbudsjettet for 2016 ble det bevilget midler til å utvide ordningen til å omfatte overvåkning av alle grenseoverganger på landeveien og alle ferge-terminaler. Det rettslige grunnlaget for ordningen er de alminnelige regler for kameraovervåkning i personopplysningsloven. I dag slettes all informasjon som er samlet inn, senest innen én time. Denne begrensningen følger av at formålet med ordningen fram til nå har vært begrenset til løpende fysisk kontroll av trafikken der og da over grensen. Det har derfor ikke vært nødvendig å lagre informasjonen ut over én time.

Departementet mener at ordningen med skiltgjenkjenningssystem på grensen kan utnyttes bedre ved at Tolletaten gis utvidet adgang til å lagre opplysningene som innhentes gjennom ordningen. Tolletaten vil da kunne benytte informasjon fra kameraene til blant annet å planlegge framtidige kontroller og velge ut aktuelle kontrollobjekter. Dette vil effektivisere Tolletatens kontrollvirksomhet ved at kontrollene som holdes blir mer treffsikre, og etaten får dermed utnyttet sine ressurser på en bedre måte. I tillegg til de stasjonære skiltgjenkjenningssystemene på landeveier og ferge-terminaler, benytter Tolletaten tilsvarende mobilt utstyr som kan settes opp midlertidig eller benyttes i bil.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at Tolletaten gis anledning til å lagre informasjon fra kameraovervåkning så lenge det er nødvendig for å gjennomføre

kontroller og planlegge framtidige kontroller, men begrenset til seks måneder. Det foreslås at dette gjøres ved en tilføyelse i tolloven § 13-12 tredje ledd, om at opptak og bilder gjort ved skiltgjenkjenningssystem (kamera) kan lagres inntil seks måneder etter at opptakene er gjort. I tillegg foreslår departementet en klar lovhjemmel for ordningen som nytt tredje punktum i § 13-12 første ledd.

2 BAKGRUNN

I statsbudsjettet for 2015 la regjeringen fram flere forslag for å bedre skatte- og avgiftsforvaltningen. Ved behandlingen av Prop. 120 LS (2014–2015) Endringer i skatteavgifts- og tollogvivingen vedtok Stortinget nødvendige lovendringer for å overføre ansvaret for særavgifter for registrerte særavgiftspliktige og motorvognavgiftene fra Toll- og avgiftsetaten til Skatteetaten. Denne overføringen ble gjennomført fra 1. januar 2016, og Toll- og avgiftsetaten skiftet samtidig navn til Tolletaten.

Ved behandlingen av Prop. 1 LS (2015–2016) Skatter, avgifter og toll 2016 vedtok Stortinget forslag om lovendringer for å overføre ansvaret for særavgifter for ikke-registrerte særavgiftspliktige og for merverdiavgift ved innførsel fra Tolletaten til Skatteetaten. Det ble i denne sammenheng vedtatt en ny ordning for merverdiavgift ved innførsel, der avgiften ikke lenger skal innberettes og betales ved innførselen men i det innenlandske systemet. Disse endringene i oppgavefordelingen mellom toll- og skattemyndighetene skal gjelde fra 1. januar 2017.

Hovedmålene i arbeidet med en bedre skatte- og avgiftsforvaltning er styrking av arbeidet mot svart økonomi, bedre grensekontroll, forenkling for innbyggere og næringsliv, og mer effektiv ressursbruk. For Tolletaten innebærer dette at etaten skal rendyrkes som grenseetat og styrkes for å utnytte den strategiske posisjonen den har på grensen til å drive effektiv grensekontroll og vareførseladministrasjon.

Tolletatens grensekontroll er viktig for å trygge samfunnet. Etaten skal effektivt

kontrollere vareførselen ved å kontrollere gods, reisende og transportmidler. Som en del av vareførselkontrollen utfører etaten oppgaver på vegne av mer enn 20 andre etater. Vareførselkontrollen omfatter legale varer, varer det er restriksjoner på å innføre som kjemikalier og legemidler, og illegale varer som narkotika. Etaten skal i tillegg motvirke innførsel eller utførsel av piratkopierte varer, noe som verner forbrukerne og gir større produktsikkerhet og jevnere konkurransevilkår i næringslivet. Som ledd i vareførselkontrollen oppdager Tolletaten også personer som mistenkes for å reise inn i eller ut av landet i strid med utlendingsloven.

Grensetrafikken har økt betydelig de senere årene, og stadig mer av den ulovlige innførselen skjer i regi av kriminelle nettverk. Kamouflering av narkotiske stoffer har blitt mer sofistikert, og smuglere bruker avanserte konstraspaningstiltak for å unngå Tolletatens kontroller. Økende bruk av Internett for kjøp og innførsel av ulovlige varer bidrar til å gjøre grensekontrollen mer krevende enn tidligere, og Tolletatens kontrolloppgaver har derfor økt både i omfang og kompleksitet.

Ett av hovedmålene med å flytte oppgaver fra Tolletaten til Skatteetaten er å legge til rette for en bedre grensekontroll. Regjeringen foreslo derfor i statsbudsjettet for 2016 at Tolletatens grensekontroll skal styrkes gjennom tre satsningsområder: elektronisk nærvær ved alle landeveis grenseoverganger, økt bemanning og bedre etterretnings- og analysekapasitet. For 2016 er det bevilget 91,5 mill. kroner til styrking av Tolletatens grensekontroll. Forslagene til nye bestemmelser i tolloven om tollmyndighetenes adgang til å lagre opplysninger fra Tolletatens skiltgjenkjenningssystem (ANPR) og om utvidet lagringstid for slike opplysninger er en del av arbeidet med å styrke Tolletatens grensekontroll. Departementet viser også til høringsnotat 9. mai. i år om styrking av Tolletatens kontroll med vareførsel over grensen – forslag til lovendringer.

3 GJELDENDE RETT

Tolletatens kameraovervåkning på grensen reguleres av personopplysningsloven. Personopplysningsloven gjelder etter lovens § 3 «alle former for kameraovervåkning, slik de er definert i § 36 første ledd». Kameraovervåkning er i § 36 angitt å være «vedvarende eller regelmessig gjentatt personovervåkning ved hjelp av ... utstyr som er fastmontert».

Det er en forutsetning for å drive kameraovervåkning at det foreligger behandlingsgrunnlag for behandling av personopplysninger, jf. personopplysningsloven § 11, jf. § 8. For Tolletaten følger behandlingsgrunnlaget i dag av personopplysningsloven § 8 bokstav e som gir adgang til behandling når det er nødvendig for «å utøve offentlig myndighet». De oppgaver Tolletaten er tillagt, og som hjemler utøvelse av offentlig myndighet, kontrollvirksomheten, er hjemlet i tolloven kapittel 13 om tollkontroll.

Med hjemmel i personopplysningsloven § 41 er det fastsatt bestemmelser om sletting av opptak gjort ved kameraovervåkning. Av personopplysningsforskriften § 8-4 første ledd følger det at opptak skal slettes når det ikke lenger er «saklig grunn for oppbevaring, jf. personopplysningsloven § 28». Personopplysningsloven § 28 har overskriften «[f]orbud mot å lagre unødvendige personopplysninger». Bestemmelsen fastslår at personopplysninger ikke skal lagres lenger enn det som er «nødvendig for å gjennomføre formålet med behandlingen». Etter personopplysningsforskriften § 8-4 annet ledd skal imidlertid opptak slettes senest syv dager etter at opptakene er gjort, med unntak for tilfeller hvor det er sannsynlig at opptaket vil bli utlevert til politiet. I slike tilfeller kan opptakene oppbevares i 30 dager. Tolletaten har også mobile enheter som samler inn tilsvarende informasjon som de stasjonære kameraene på landegrensen og fergestasjoner. For disse gjelder ikke de særlige reglene om sletting mv. i personopplysningsloven § 36 flg. da disse ikke er «stasjonære». Opplysningene som samles inn via disse kameraene, må behandles etter de alminnelige reglene i personopplysningsloven.

Personopplysningsloven bygger på EUs direktiv 95/46 av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (personverndirektivet). Formålet med direktivet er å sikre fysiske personers grunnleggende rettigheter og friheter, spesielt retten til privatlivets fred, i forbindelse med behandling av personopplysninger, jf. artikkel 1 nr. 1. Personopplysningsloven gjennomfører personverndirektivet i norsk rett, men det er også adgang til å etablere særregulering, for eksempel i tollovgivningen, så langt denne oppfyller vilkårene i direktivet. Personopplysningslovens bestemmelser gjelder i så tilfelle utfyllende, jf. personopplysningsloven § 5. Personverndirektivet artikkel 6 oppstiller enkelte grunnleggende prinsipper for opplysningenes kvalitet og krav til behandling av personopplysninger, som skal sikre den enkeltes personvern. Blant annet følger det av artikkel 6 nr. 1 bokstav c at behandling av personopplysninger skal være «adekvate, relevante og ikke for omfattende i forhold til de formål de er innsamlet for og/eller senere behandles for».

EMK har i artikkel 8 nr. 1 en bestemmelse om at «[e]nhver har rett til respekt for privatliv, sitt hjem og sin korrespondanse». Bestemmelsen er ikke til hinder for inngrep når dette har hjemmel i lov, ivaretar nærmere angitte formål og er nødvendig i et demokratisk samfunn for å oppfylle ett eller flere legitime formål, jf. artikkel 8 nr. 2 som lyder:

«Det skal ikke skje noe inngrep av offentlig myndighet i utøvelsen av denne rettighet unntatt når dette er i samsvar med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlig trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter».

Grunnloven § 102 gir rett til personvern og privatliv. Det framgår uttrykkelig at dette vernet omfatter respekt for privatliv, familieliv, hjem og kommunikasjon. Ordlyden i første ledd første punktum er tilnærmet identisk med EMK

artikkel 8 som fastslår at «enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin korrespondanse». Høyesterett har i nyere avgjørelser slått fast at vernet etter § 102 første ledd første punktum vil bero på en vurdering av om inngrepet i de vernede interesser ivaretar et legitimt formål, er forholdsmessig og har tilstrekkelig hjemmel, se Rt. 2014 side 1105 (avsnitt 28) og Rt. 2015 side 93.

4 PRAKSIS OG TIDLIGERE HØRING

Tolletaten startet i 2011 en prøveordning med kameraovervåkning på utvalgte grenseoverganger i Tollregion Øst Norge. Ordningen innebærer at det tas bilder av trafikken over grensen, og systemet har også funksjon for automatisk avlesning av kjøretøyets bilkjennetegn. Ordningen i Tollregion Øst Norge er senere gjort permanent og Stortinget har besluttet, etter forslag fra regjeringen, at slik kameraovervåkning skal innføres på alle grenseoverganger. Det er ikke gitt særlige regler om slik kameraovervåkning. Ordningen opererer innenfor de rammer personopplysningsloven gir til å foreta kameraovervåkning. Dette innebærer blant annet at i den utstrekning det samles inn personopplysninger, kan disse lagres innenfor rammen av bestemmelsene i personopplysningsforskriften § 8-4. Praksis følger i dag hovedregelen om at opptak skal slettes «når det ikke lenger er saklig grunn for oppbevaring». I praksis er formålet i dag begrenset til å velge ut aktuelle kontrollobjekter i tilknytning til den stedlige kontrollen på grensen, og ut fra dette formålet slettes opptakene senest innen en time. Tolletaten har i e-post 14. juni 2010 til Datatilsynet anmodet om tilslutning til at informasjon fra kameraovervåkning også kan brukes til planlegging av framtidige kontroller (underrettningsformål). Informasjonen må da lagres lenger for å kunne brukes i analyser av trafikken mv. Datatilsynet har i brev 14. juni 2010 uttalt at det skisserte formålet langt på vei kan nås gjennom en løsning hvor kjøretøyets kjennetegn ikke lagres. Tilsynet uttaler videre at «[s]ett i lys av hvilket inngripende tiltak den skisserte behandlingen representerer, kan imidlertid ikke Datatilsynet se at samfunnets gevinst ved en slik behandling står i forhold til inngrepet». Legges dette til grunn var det på dette tidspunktet (2010) ikke rettslig grunnlag for en slik behandling, jf. personopplysningslovens § 11, jf. § 8.

Tolletaten har likevel i enkelte spesielle situasjoner på anmodning fra politiet lagret opplysninger fra kamera lenger enn én time. Personopplysningsforskriften § 8-4 fjerde ledd bokstav b åpner for unntak fra sletteplikten for opptak som kan være av betydning for «rikets eller dets alliertes sikkerhet, forholdet til fremmede makter og andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser...». Spørsmålet blir om bestemmelsen, i en konkret trusselsituasjon ut fra informasjon fra politi, kan brukes til å lagre opptak over en periode, hvor enkelte opptak vil kunne inneholde opplysninger som nevnt i bestemmelsen. Formålet med bestemmelsen tilsier at den må kunne forstås å omfatte et slikt tilfelle. Dersom opptak utleveres til politiet, følger sletteplikten av personopplysningsforskriften § 8-4 femte ledd. For opptak som ikke utleveres, er det ikke gitt særlige regler om sletting. De skal da trolig slettes straks det er avklart at de ikke inneholder opplysninger av den karakter som angitt i unntaket.

Departementet sendte 4. februar 2013 på høring et notat med forslag om nye lovbestemmelser for tollkontroll. Ett av flere forslag var en bestemmelse i tolloven, forslag til ny § 13-10, om «[o]bservasjon av vareførselen». Bestemmelsen hadde blant annet en bestemmelse om kamera- og bildeopptak med det formål å forhindre og avdekke toll- og avgiftsunndragelser og ulovlig vareførsel. Bakgrunnen for forslaget var å gi et rettslig grunnlag for at informasjon fra kameraovervåkning også kunne behandles med sikte på underrettingsformål. Det var videre foreslått at opptak kunne lagres «så lenge som er hensiktsmessig av hensyn til kontrollen, men ikke lenger enn 1 år». Departementet har ikke fremmet forslag om en ny bestemmelse i tolloven om observasjon av vareførsel i samsvar med forslaget i høringsnotatet.

I sitt høringssvar 9. april 2013 framhevet Datatilsynet at «underrettingsvirksomhet i regi av offentlige myndigheter, vil etter sin art utfordre sentrale personvern hensyn..., og på flere punkter være i strid med personopplysningslovens bestemmelser». Videre at «underrettingsvirksomhet i regi av offentlige myndigheter krever etter Datatilsynets

vurdering klar hjemmel i lov, jf. det alminnelige legalitetsprinsippet og personopplysningsloven § 8 og 9».

5 DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG FORSLAG

Departementet foreslår at det i tolloven § 13-12 første ledd nytt annet punktum klargjøres at Tolletaten kan innhente opplysninger om grensekryssende trafikk ved bruk av skiltgjenkjenningssystem (kamera). Formålet med innhenting av opplysningene er som i dag å gjennomføre direkte kontroller med trafikken, men i tillegg å bruke opplysningene til planlegging av kontroller (underretning). For å kunne bruke opplysningene til sistnevnte formål, er det nødvendig å kunne lagre opplysningene lenger enn det som følger av personopplysningslovens bestemmelser om lagringstid for opplysninger innhentet ved kameraovervåkning. Det foreslås derfor en tilføyelse i tolloven § 13-12 tredje ledd om at opplysninger og bilder fra skiltgjenkjenningssystem kan lagres inntil seks måneder etter at opplysningene er innhentet. Departementet legger til grunn at begrepet «skiltgjenkjenningssystem» også vil omfatte annet elektronisk utstyr enn det som benyttes i dag så frem slike systemer i det vesentlige samler inn samme type opplysninger.

Ved en slik regulering i tolloven mener departementet at det vil foreligge et klart lovgrunnlag for behandling av personopplysningene fra Tolletatens skiltgjenkjenningssystem som blant annet gjør unntak fra personopplysningslovens bestemmelser om lagringstid. For øvrig vil personopplysningslovens bestemmelser gjelde utfyllende, jf. personopplysningsloven § 5. Forslaget til bestemmelser tilfredsstillende etter departementets vurdering også kravet i EMK artikkel 8 til at inngrep i retten til privatlivet krever hjemmel i lov, og at denne er tilstrekkelig presis, jf. også kravet i grunnloven § 102.

Hensynet til personvernet tilsier at lagringstiden begrenses ut fra formålet med innhenting av opplysningene, jf. personopplysningsloven § 11 bokstav e.

Personverndirektivet artikkel 6 og EMK artikkel 8, jf. Grunnloven § 102, oppstiller også som vilkår, henholdsvis for behandling av personopplysninger og inngrep i retten til privatliv, at innsamling av opplysninger skal begrenses til det som er nødvendig for å realisere formålet med innsamlingen og den videre behandlingen av opplysningene. Departementet antar at vurderingen nødvendigvis ikke er sammenfallende, men temaet for vurderingen er langt på vei lik.

For vurderingen av formålet med og nødvendighetene av å samle inn opplysninger fra Tolletatens skiltgjenkjenningssystem viser departementet til at regjeringen i proposisjon 1 S (2015-1016) side 81 flg., som ett av tre tiltak for å styrke grensekontrollen, har foreslått, og fått tilslutning til, elektronisk nærvær ved alle landeveier og ferge-terminaler. Som begrunnelse for tiltaket om å styrke grensekontrollen framheves at dagens trusselbilde i Tolletatens grensekontroll bærer preg av mer organisert kriminalitet, med aktører som er mer profesjonelle og kyniske. Det er blitt mer og mer vanlig at ulovlig vareførsel er organisert i nettverk og bruker kontraspaning, følgebiler og sambandsutstyr for ikke å bli stanset. Sterk vekst i trafikken over grensen har medført at kontrolldekningen er blitt redusert, og at økt legal handel krever flere ressurser i grensekontrollen. De andre to tiltakene som foreslås, er styrket bemanning og styrket etterretnings- og analysekapasitet.

Behovet for styrket analysekapasitet er begrunnet i behovet for å kunne målrette kontrollinnsatsen bedre og bruke ressursene der det er mest sannsynlig at ulovlig vareførsel er størst. Når lagringstiden for informasjonen innhentet ved kameraovervåkning er begrenset til én time, vil informasjonen ikke kunne nyttiggjøres i analysearbeidet. Regjeringens satsing på styrket analysekapasitet i grensekontrollen viser viktigheten av gode analyser for å målrette kontrollvirksomheten. En mer målrettet kontrollvirksomhet vil også kunne minske belastningen for den lovlige grensetrafikken, ved at denne kan passere uforstyrret av Tolletatens kontrollvirksomhet.

Departementet legger til grunn at kamera- og bildeovervåkningen som skjer av den grensekryssende trafikken, ikke innebærer behandling av sensitive personopplysninger, jf. personopplysningsloven 9. Det er opplysningene om kjøretøyet (billedopptak), dets kjennemerke (skiltgjenkjenning) og tid og sted for passering som er av betydning for Tolletatens kontrollvirksomhet, herunder planlegging av framtidige kontroller. Tolletaten skal ikke behandle opplysninger om personer i kjøretøyet på bakgrunn av kameraopptak. Slik informasjon vil ikke bli lagret eller registrert i Tolletatens systemer på en slik måte at det kan gjøres søk på opptak av enkeltpersoner. På bakgrunn av kjennemerket vil det imidlertid bli innhentet opplysninger om kjøretøyets eier. Departementet viser videre til at personopplysningsloven § 37 siste ledd slår fast at kameraovervåkning kun skal anses som behandling av sensitive personopplysninger når slike opplysninger «utgjør en vesentlig del av opplysningene som overvåkningen omfatter».

Av tolloven § 13-12 følger det at personopplysninger ikke skal lagres lenger enn det som er nødvendig ut fra formålet med behandlingen. Departementet legger til grunn at bestemmelsen også skal gjelde for opplysninger innhentet ved skiltgjenkjenningssystemet som omhandlet her. Noe av Tolletatens behov for opplysninger fra kameraovervåkning på landegrensen og fergeterminaler med utenlands trafikk kan dekkes ved at opplysningene anonymiseres. Anonymiserte opplysninger kan i utgangspunktet lagres uavhengig av bestemmelsene i personopplysningsloven da de ikke lenger omfattes av loven. Dette følger av at loven gjelder «behandling av personopplysninger», jf. personopplysningsloven § 3 første ledd bokstav a og b. Personopplysninger er etter personopplysningsloven § 2 nr. 1 opplysninger og vurderinger som «kan knyttes til en enkeltperson». Dette gjelder for eksempel ulike opplysninger om trafikkomfang på den enkelte grenseovergang. Anonymiserte opplysninger vil imidlertid bare et stykke på vei dekke Tolletatens behov. En vesentlig del av analysearbeidet er også å identifisere og plukke ut konkrete aktuelle kontrollobjekter (kjøretøyer).

Departementet ser at innhenting av store mengder personopplysninger, selv om disse ikke er sensitive personopplysninger, til underretningsformål utfordrer personvernet, men mener at gevinstene dette har for Tolletatens kontrollvirksomhet kan begrunne innhenting og lagring av personopplysninger til dette formålet. Personvern hensyn tilsier imidlertid at det settes en grense for lagringstiden, og departementet har ut i fra en vurdering Tolletatens behov kommet til at det ikke bør oppbevares personopplysninger fra kameraovervåkning på grensen lenger enn seks måneder. Departementet mener at en slik ordning heller ikke vil være i strid med kravene i personverndirektivet § 6 eller EMK artikkel 8, jf. grunnloven § 102. Etter departementets vurdering er Tolletatens innsamling til bruk i planlegging av framtidige kontroller et legitimt formål og innsamlingen, med de frister som foreslås for sletting, må anses forholdsmessig.

Departementet er enig i, som Datatilsynet også påpekte i sin høringsuttalelse, at utkastet til § 13-10 om observasjon av vareførselen i høringsnotatet 4. februar 2013, hvor bestemmelsene om kameraovervåkning var plassert, ikke ga klar nok hjemmel til å bruke opplysninger fra kameraovervåkning for underretningsformål. I samme høring ble det imidlertid foreslått en ny bestemmelse i tolloven § 13-11 om «[r]egistrering, lagring og sammenstilling av opplysninger». Med noen justeringer ble en slik bestemmelse vedtatt ved lov 21. juni 2013 nr. 70 om endringer i tolloven, jf. gjeldende § 13-12 i tolloven. Bestemmelsen gir Tolletaten adgang til å innhente, lagre, sammenstille og bruke nødvendige personopplysninger, herunder sensitive personopplysninger, ved planlegging, målretting og gjennomføring av kontroller. Etter departementets vurdering gir denne bestemmelsen etter sin ordlyd et rettslig grunnlag også for å behandle opplysninger innhentet ved kameraovervåkning. Samtidig ser departementet, blant annet på grunn av personopplysningslovens særlige regler om kameraovervåkning, at det kan være grunner til en særlig lovhjemmel for kameraovervåkning. Departementet foreslår derfor en tilføyelse i tolloven § 13-12 første ledd for å klargjøre at opplysninger fra skiltgjenkjenningssystem (kamera) av den grensekryssende trafikken kan innhentes med det formål som angitt i bestemmelsen

første ledd første punktum. Bestemmelsen vil også omfatte eventuell bruk av mobile kameraenheter for innsamling av tilsvarende opplysninger av den grensekryssende trafikken, men ikke dersom slike enheter brukes på andre områder og til andre formål enn grensekontroll. I slike tilfeller vil innsamling, behandling og lagring følge de alminnelige bestemmelsene i personopplysningsloven.

Etter departementets vurdering gir tolloven § 13-12 ikke klar hjemmel for å fravike bestemmelsen om lagring og sletting av opplysninger i personopplysningsloven § 28, jf. personopplysningsforskriften § 8-4. Når opplysningene skal lagres ut over personopplysningslovens bestemmelser, er det derfor etter departementets vurdering nødvendig i lov å klargjøre at personopplysningslovens bestemmelser om lagring og sletting av opplysninger fravikes. Departementet foreslår derfor en tilføyelse i tolloven § 13-12 tredje ledd om at opptak og bilder gjort ved kameraovervåkning kan lagres inntil seks måneder etter at opptakene er gjort. Bestemmelsen er generelt utformet og ment og også å omfatte opplysninger innhentet fra mobile kameraenheter.

Tolletatens rolle som samfunnsbeskytter vil styrkes ved at etaten blir bedre rustet til å avdekke og hindre ulovlig vareførsel. Forslagene vil i seg selv ikke gi økte kostnader for tollmyndighetene, men vil bidra til at det kan gjennomføres mer effektive kontroller. Forslaget antas ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for næringslivet eller privatpersoner.

Departementet foreslår at lovendringene trer i kraft fra 1. januar 2017.

6 UTKAST TIL ENDRINGER I TOLLOVEN

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) gjøres følgende endringer:

§ 13-12 første ledd skal lyde:

(1) Ved planlegging, målretting og gjennomføring av kontroller kan tollmyndighetene innhente, lagre, sammenstille og bruke nødvendige personopplysninger, herunder sensitive personopplysninger som nevnt i personopplysningsloven¹ § 2 nr. 8 bokstav b og c. *For samme formål kan grensekryssende trafikk på landeveien og fergeterminaler med utenlands trafikk overvåkes av tollmyndighetene ved bruk av skiltgjenkjenningssystem (kamera).*

§ 13-12 tredje ledd skal lyde:

(3) Personopplysninger skal ikke lagres lenger enn det som er nødvendig ut fra formålet med behandlingen. Personopplysninger knyttet til resultatene av analyser av varer og substanser, kan lagres i inntil fem år eller inntil rettskraftig dom foreligger. *Opplysninger innhentet ved skiltgjenkjenningssystem (kamera) kan lagres inntil seks måneder etter at opplysningene er innhentet.*